

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

פרשת כי תשא, י"ח אדר א' התשע"ו

להפוך את הלימון ללימונדה

מנהיגות נמדדת, בין השאר, ביכולת ההתמודדות עם משברים והפיכתם למנוף להתקדמות. בפרשת "כי תשא" מופיע חטא העגל, וקשה לדמיין משבר יותר קיצוני מפרשייה זו. לאחר שהגיעו לשיא הגדול ביותר במעמד הר סיני, ברגע של בלבול וחוסר ביטחון עם שלם מגיע לקצה האבדון, עד כדי כך שרשב"ע אומר למשה: "ויחר אפי בהם ואכלם" (שמות לב, י).

אולם פרשה קשה זו מגלה גם את מנהיגותו של משה רבינו. משה מקבל את הבשורה המרה מה' במילים: "לך-רד כי שיחת עמך אשר העליתה מארץ מצרים" (שמות לב, ז). רש"י על אתר מפרש את הפסוק: "ערב רב אשר קיבלת מעצמך". לפי רש"י אותו אספסוף של עמים שיצאו ממצרים עם בני ישראל, הם הבעיה והגורם למעשה העגל בידי בני ישראל, ומאחר ומשה הוא זה שאפשר להם להצטרף אל עם ישראל על דעת עצמו הוא לכאורה נושא באחריות.

על אף האשמה הכבדה שהוטלה עליו, מבין משה מהקב"ה שעדיין יש תקווה והיא תלויה בו ובתפילתו. את הפסוק: "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם" (שמות לב, י) מפרש רש"י: "הניחה לי- כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר תלוי בו, שאם יתפלל עליהם לא יכלם" (שמ"ר מ"ב, ט).

משה אכן יוצא לפעולה. הוא מתפלל ומתחנן לרחמי השם. הוא אף שובר את לוחות הברית כאקט המסמל פסילת שטר חוב כדי להפחית את רמת העוון (כלי יקר ל"ב, י"ט).

משה איננו מסתפק בכך. הוא גם בורר, מבער ומפרק את הרוע מעם ישראל כאשר הוא טוחן את העגל ומשקה את העם במי הנחל שבהם הוא זורה את אבק העגל; פעולה המזכירה את טקס המים המרים המארימים של אישה סוטה (במדבר ה', טז). קריאתו של משה: "מי לה' אלי" (שמות לב, כ"ו) היא קריאת תיגר כנגד כל מי שמהסס לשוב לשורות העם ולדרכו האמתית.

משה גם איננו מפחד לקבל על עצמו אחריות. הוא אומר לה': "מחני נא מספרך" (שמות לב, לב) ולא פוסק מלמצוא כל דרך לכפרת עמו.

לבסוף, מקבל משה את הבשורה הטובה: "פסל-לך שני-לוחות אבנים כראשונים" (שמות לד, א). אמנם הלוחות מעשה אלוקים נשברו, אולם המדרש (שמ"ר מ"ו סימן א) אומר על כך: "אמר לו הקב"ה, אל תצטער. בלוחות הראשונים לא היו אלא עשרת הדיברות בלבד, ובלוחות השניים אני נותן לך שיהא בהם הלכות מדרשות ואגדות".

כעת מובנת יותר סברת חז"ל לפיה פרשת מחצית השקל, הפותחת את פרשת כי תשא, התרחשה לאחר חטא העגל, ומכאן שגם היא חלק מהכפרה.

נמצא שבפרשה זו אנו רואים כיצד מעשיו של משה, יחד עם רחמיו של הקב"ה, מצליחים לרומם את העם להישגים גבוהים מחדש כדוגמת תרומת מחצית השקל, כדברי "אור החיים" הקדוש.

יהי רצון שגם אנו נוכל לעורר חסדי ה' על העם, משפחתנו ובהנהגת עצמנו.

כותב המאמר: הרב ניר מנשה
שימש בעבר כרב צבאי וכרב קהילה בחו"ל ורב מחתן של ארגון רבני צהר.

בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקדם זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של ישרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית
ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

